

OPREDELITEV IN MERILA ZA DOLOČITEV NADOMESTIL INOVATORJEM

Nobenemu delavcu, ne glede na dela in opravila, ki jih opravlja in ne glede na plačilni razred ali izobrazbo, ni mogoče odrekati pravice do dajanja inovacijskih predlogov in do pravičnega nadomestila za uporabo inovacije.

Kot inovacijo, pri kateri je delavec upravičen do nadomestila, se smatra:

1. izum, ki je zaščiten v skladu z zakonom,
2. znak razlikovanja (model, vzorec in blagovna znamka), ki je zaščiten v skladu z zakonom,
3. tehnična izboljšava,
4. koristni predlog.

Koristni predlog je vsaka rešitev, ki pomeni racionalizacijo izvajanja katerekoli funkcije v podjetju, a je v skladu z zakonom ne moremo šteti za izum, znak razlikovanja ali tehnično izboljšavo.

Osnova za izračun nadomestila je čista gospodarska korist, ki jo podjetje ugotovi z izračunom ali oceno na osnovi razlike med stanjem pred inovacijo in po njej in se izraža kot materialna ali nematerialna korist, zlasti pa v:

- izračunljivem povečanju dohodka ali zmanjšanju izgube organizacije,
- izvedbi novih izdelkov ali storitev,
- povečanju obsega proizvodnje ali storitev,
- izboljšanju kakovosti izdelkov ali storitev,
- prihranku materiala, energije, delovnega časa in drugih vrst stroškov,
- boljši izrabi strojev, naprav, instalacij, orodij,
- izboljšanju varstva pri delu, pogojev dela in varstvu okolja,
- povečanju ugleda organizacije.

Višina nadomestila, ki ne more biti nižja od 3% čiste gospodarske koristi, se določi v posebni pogodbi med delavcem in organizacijo oziroma delodajalcem. Pri tem se upošteva:

- stopnja inovativnosti (vrsta inovacije),
- stopnja obdelanosti in utemeljenosti inovacijskega predloga,
- delovno področje (dela in naloge) avtorja inovacije,
- druga merila, ki jih določi organizacija v podjetniški kolektivni pogodbi ali v drugem splošnem aktu organizacije.

Če zakon ne določi drugače, je delavec upravičen do nadomestila ves čas uporabe inovacij, a najdlje:

- za izum 20 let (dodatni pogoj: trajanje zakonske zaščite),
- za znak razlikovanja 7 let (dodatni pogoj: trajanje zakonske zaščite),
- za tehnično izboljšavo 5 let,
- za koristni predlog 1 leto.

Pri predlogih, kjer je gospodarska korist le ocenjena, je možno nadomestilo določiti v enkratnem znesku za celotno obdobje upravičenosti.

Podrobnejša merila za priznavanje inovacij in določanje višin nadomestila se določijo v podjetniški kolektivni pogodbi ali v drugem splošnem aktu delodajalca, kjer se iz naslova inovacij, racionalizacij in drugih oblik ustvarjalnosti pri delu poleg materialnih pravic delavcev lahko stimulira z drugimi oblikami materialnih in moralnih priznanj:

- podeljevanje diplom in priznanj,
- popularizacija njihovih inventivnih dosežkov v podjetju, javnih občilih in razstavah,
- podeljevanje štipendij za študij ter strokovno izobraževanje ob delu,
- materialna pomoč pri nadaljnjem pospeševanju inventivnega razvoja,
- omogočanje študijskih potovanj,
- možnost hitrejšega napredovanja oziroma razporejanja na zahtevnejša in odgovornejša dela in naloge,
- pomoč pri urejanju stanovanjskih problemov ipd.